

Vladimír Zajíc

**TESTAMENT
Z MÁRNICE
NA KONCI SVĚTA**

*Pokorně věnováno Fanče, Máně a Mňauce,
mourovatým českým tygřicím,
které milostivě dovolily, abychom s nimi žili*

*Sepsáno v čase moru
Anno Domini 2020*

Copyright © Vladimír Zajíc, 2020

Vydalo nakladatelství
JONATHAN LIVINGSTON, s. r. o.
v roce 2020

ISBN epub 978-80-7551-187-4

ISBN mobi 978-80-7551-188-1

ISBN PDF 978-80-7551-189-8

www.jonathanlivingston.cz

ZE STARÝCH LETOPISŮ ROZLIČNÝCH

v Bojském rukopisu zmíněných

*První záznam pochází ze spisku **POUDAČKY ROZLIČNÉ BOEMANNŮ PRASTARÝCH** sestrojený Marowem z Růže zvaným Třeboňský.*

Moje žena když viděla jak chrapouni nemytí co z děr tmavých, z polozemnic nevětraných vylezli na světlo Taranasovo a trápí mne před tváří jeho provazy lýčenými a houžvemi smolnými, odvahu velikou projevila. Z vod vystoupila co luzně obnažená žena a já se bázní až zachvěl, jak nádherná je družka má. Rozkošnicky nahá z vln Wildahavy vyklouzla a požíračům řepy a hrachu vypadly údivem dřevěné palice z rukou. Nedosti však na tom. Zřeli na ni a braccae se jim napínaly až řemínky praskaly, i začali se kolem ní dychtivě, se zraky vilně zkalenými, shlukovat. Tehdy se má úžasná a neopakovatelná proměnila v Kelpii, v klisnu modročernou, a zuby vyceněnými a kopyty ostrými na ně se obořila. Zahнала trýznitele mé a i když dásně jí při dotyku s provazy lýčenými krvácely, strhala pouta má. Pak zpět se proměnila a dlaň v dlani, se zraky do sebe vnořenými, jsme vklouzli do vod čirých a bezpečných. Dno vystlané lodyhami a poupaty leknínovými bylo svědkem vášně naší, která po nebezpečnosti hrozném tolik, ach tolik chutnala.

Že pravda to pravá dosvědčí šupina štičí, kterou se zaklínám.

*Druhý záznam byl nalezen pod předsádkou spisku **KREV, OCEL, STŘEVA & HRDINOVÉ**, Kodexu bestiáře XI. Švadrony kyrysníků z Göteborgu, z časů lítice válečné třicetileté.*

Mám nové boty.

Skvělé boty do sucha i do vody.

Mám boty z pevné sumčí kůže obarvené na červeno šňávou vyvařenou z řepy a kůry hlohu. Šil jsem je – jak nařizuje starobylý recept – při úplňku a to vrchním stehem. Ne nití, ne dratví, ale šlachami z ondatry a holeně po stranách jsem zpevnil vyšíváním z vydřích žil. Ušil jsem si ohrnovačky dle módy jezdeckých rot kyrysníků švédské co táhnou krajinou a jako sršání prudce ocelí chladnou bodajíce, stavení zapalující, ženy przníce. Však ze všeho nejhorší je, že potřebu všechnu konají do zpeřených vod Bradavy, řeky Lososů, poblíž posvátného okrsku Skryje.

Však zpět k tomu, jak k novým botám jsem přišel. Řádl v zátočinách mé řeky neřád sumec s kníry mohutnými a nic nedbal na moje domlouvání, aby potěru a mladým káčatům dal vyrůst, že pak bude dost nejen pro něho, ale i pro ostatní. Nic nedbal na domluvy a já málem přišel o plovací blány, když se mi do ruky zakousl. Tak, tak jsem ucukl, však jizva na levé dlani zůstala a hořkost v srdci. Tehdy krajem zas táhla arma, a když navečer opilý hejtmán ze švadrony Göteborgské přidřepel se staženými kařaty na břeh řeky, vyčaroval jsem z mrštné štíhlé bělice luzný zjev dívky s vlasy rusoplavými jak snop žita srpnového, neb všichni, nevím proč, touží po chloupkách blondřatých. Vilného žoldáka stiskl mocně chtíč i učinil krok, druhý, kalhoty svázaly mu nohy a už se topil v tůni vymleté v zátočině. Ocelový kyrys ho pevně držel u dna neb jsem na něm stál, zvolna se pohupujíc v proudu Bradavy.

Pak v tmavém tunelu vydří nory zapuštěné v břehu ukotvil jsem uzly plaveckými ke kořání vrby nabroušenou šavli z oceli šwédiše a obložil ji utopencem. Závan hñijícího masa plného kroučících se vodních červů, vlečeného po dně pilnými raky, vbrzku přívábil sumčího zabijáka. Vousy vlály podél široké tlamy naplno otevřené a sál jak vír při povodni, když kmitaje ploutvemi hnal se za pochoutkou. Vrhł se na chutný pokrm, však spolu s ním čepel jak harpuna vjela mu do chřtánu. Hodinu zmítal se sumec, však špice hluboko zařala se ve vnitřnostech a jak v zápase zajížděla hloub a hlouběji, nakonec prosekla vzduchový měchýř a to konec byl neřáda. Tak jedenkrát posloužil šwédiše hejtman něčemu dobrému a já mám nové krásné boty.

Do sucha, do vody i na svatbu.

Třetí záznam pochází ze spisku JEZDCI APOKALYPSY z časů knížete Břetislava.

Dáno Léta Páně tisícího dvacátého šestého v osadě Zlaté Japko na řece Dřevnici, za času příměří, kdy poslední hrubá síla nepřátel drží hrad Malenovice a Tlustou horu tyčící se za ním, horu obsypanou zbrojným lidem jak kopice z jehličí mravenci.

František, provazář a kat údělného knížete Břetislav zvaného Český Achilles, kronikář bojů o Moravu a hledač Anděla smrti Izmaiela si povzdechl, protáhl mezi špičáky konec husího brku, namočil jej do duběnkového odvaru a pokračoval v psaní.

Udělalí jsme Velikonoční příměří, my a Uhři, když na půlnoc od nás už polské voje Boleslava Chrabrého se za řeku Ostravici stáhla a Olomouc panuje až sem. Odpočíváme, však jak pána znám, nedá mu a brzy vyrazí. Pošle odpovědní list anulující chvíli usebrání a půjdeme do poslední řeže. Usoukal jsem sdostatek provazů kdyby na chány padla strachota a v nohy obraceli, ale spíše budou třeba na marodéry a raubiře pychu, jež nejen stříbro berou a obživu, ale i životy nevinných. Však dokud mám čas musím zapsat co tuten rok já viděl a cítil, protože poprvé já to vnímal a už nikdy to takové nebude. A také nevím, kam mé pátrání mě zavede.

Zažil jsem nebesa blednoucí do matova a poblíkávání poslední hvězdy Malého vozu. Zažil jsem, jak zubatým ránem pářilo se z koláčů hnoje kydaných z chlévů a maštali. Zažil jsem, jak baldachýn obzoru růžověl rodícím se sluncem, zatímco hospodáři skrz díru v dřeváku ochutnávali palcem močůvku.

Na chvíli se zasní. Protáhne koncem brka levou nosní díрку. V myslí se mu zaleskne horské jezírko hluboko v lesích Gabréty a vzpomene několika osad rozházených po pasekách. „Tam se uchýlím, když neuspějí v hledání Izmaiela,“ pronese nahlas. „Tam se uchýlím a budu rozjímat.“ František vzdychne, namočí pero, a nahrben nad pulpitem rozvážně krmí kaligrafickými písmeny vyhlazené pláne pergamenu, kterých z knížecí milosti a za dobré služby má víc, než který klášter. Jeho spisování se už nadějně vzdouvá život.

Jaro opatrně žlutí petrklíčů dírkuje ještě spící zemi. Chladný vítr z hor bere se do náruče s teplým vánkem mořským od jihu. V objetí roztáčí osamělé listí a ulámané stvoly trav a až k nebi vynáší je v podobě řídkých trychtýřů. Jaro záplatuje sytou modří mokře urousanou nebeskou šed' a zlatavé paprsky chňapají po úzkých drncících potučcích řinoucích se lukami

a pastvinami. Vody čiré strhávají strouhami zbytky sněhové nadílky do šedomodra vybledlé březnovým dechem. Sníh v kopečkách čupí provrtaný teplem jak sosákem vosím. Sníh do tenka zamrzle křehký podoben je střípkům skla. Jaro ozvěnou voňavou z hlubin paměti vytahuje a ochutnává slova zapomenutých let. Smrtná neděle, Květná neděle, Škaredá středa, Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Boží hod velikonoční. Dnem a nocí, když naostříš sluch, zaznívá volání: „Otče, otče, proč jsi mě opustil.“

Meluzína před pár nocemi naposledy políbila ústa dýmníků, naposledy zahvízdala v žebrích věží. Smutně táhlé sténání nadzvedávalo uvolněné vikýře a rachotilo jimi na počest znovuzrozeného slunce. Zvony odletěly do Říma a ostře klepavý zvuk řehtaček nese se nad krajinou v toužebném volání po ševelení hrdelních hlásků bohů a bůžků spících ve stromech, studánkách, kamenech. Flétnový popěvek Vesny odhrnul závoj démantových kapek. Nebeskou trhlinou proplouvá oblouk duhy. Vbodnut za obzor zrcadlí se barevným hřbetem v dětských očích. Tiše mží do pelíšků a ušáci udiveně natáčejí ušiska neb nad pažitem zaznívá: „Otče, otče, proč jsi mě opustil.“

Pobekávání jehňátek v salaši přetrhává dupot stáda stáčejíciho se kruhem ohradou. Hospodyně, klepající proutkem březovým o sukni, popohání ochmýřené koule housátek do houfu, na jehož špici kejhají oranžové, houpající se zobáky. Šlemem prstýnkovaná srst hřiběcí chvěje se námahou strunami vzpírajících se nožek kopýtkovatých. Volooké telecí oči přivřeně sají struky, čumákem drkající do kývajícího se nalitého potěšení.

Jak se svět nevyzpytatelně kroutí, jak divně oplácí. Jidáš třicet stříbrných za zradu do dlaně vysázených s děsem odhodil vida, co Učíteli jeho biřici tropí. Pak spěchal s dechem přerývavým, s očima vysušeným, a ve lbi mu hrůza vyla na měsíc potápějící se v mraků čern. Sandály zvedal prach cesty až za město Jeruzalém, kde řemen přehodil přes silnou rozsochu stromu osikového, oprátku usoukal, a pak hlavou proradnou napřed do ní vstoupil. Patami o sebe několikrát křísil a očima vezdejšíma neuzřel, kterak zem se rozestoupila a duši jeho sinalou uchvátil ten, jméno jehož neradno po západu slunce citovat. Ach, jak svět divně oplácí, jak nevyzpytatelnou zatačkou se kroutí. Jidáš jazykem oprátkou z úst vypuzeným dnes ochutnává pečivo jméno jeho nesoucí. Jidášky s medem místo zatracení jsou vzpomínkou naň.

František se protáhne, vyjde za stanu, a když se navrátí lokne zkyslého piva, ulomí z placky chleba. Ještě pohled ven, na lopuchové listí a vodopád zlatého deště, a už spěchá k pultíku, aby mu z hlavy neuteklo, co právě se vykulilo.

Na samém prahu noci padá do kraje temně modrý baldachýn šírání. Baldachýn sametový utkaný z chloupků křídel nočních můr; z chvějivě hustého vlasu Lyšaje smrtihlava. Hospodáři, opření lokty o plaňky plotu hledí do táhlých vln temnající krajiny korunované kadeřavými kopulemi hájků. Rozvážně, z dlaně do dlaně, nechávají kolovat hranatou nádobu z kameniny, z níž ostře omamně zavane trnkovým podzimem. Šerem tlumeně zaduní pažení maštale pohlazené kopyty usínajících koní. Muži mlčí mlčením vědoucích avšak, otíraje hřbetem ruky vůni trnkovice ze rtů, musí vzpomenout slov: „Já jsem počátek i konec. První i poslední. Jsem Pán, který je, který byl, a který přijítí má.“

„Nejen hospodáři, ale i já a kníže Břetislav jsme včera takhle stáli podávající si hranatou láhev ze Švábska plnou ostré vínovice,“ mluví František sám k sobě. „Kdo tomu však uvěří? Pivo po lihu chutná matně. Však ráno, když jsme se jím, kníže a já, vyprošťovali z bolehlavu,

bylo na svlažení hrdla dobré dosti.“

Temnotu klíčkami vyšije vypísknutí a zubaté křídlo netopýří se mihnutím otiskne na sítnici. Hrdlo láhve cinkne o zuby. V rolničce potěšení zanikne šustot polní myšky pádící na tlapkách strachu k domovu. Večernice zalévá oči hospodářů stříbrem takže neužří tichý let načechraných pírek sovy.

Lok poslední, krátký úder dlaně vžene bezinkový klůček pevně do hrdla. Hospodáři vzhlednou do hlubin noci až na samo dno plné třpytných hvězd, kam vyšlou střelnou modlitbičku, aby ráno slunce vyšlo, aby dobytek ostal nezchromlý, aby všichni blízcí zdraví byli.

Kývnou na dobrou noc.

Skřípnou vrátka.

Zpod přivřené okenice vrzne prkno.

Slamník přelámanou slámou šustne, pak ženské vyjeknutí a uspokojené vzdychnutí.

Kraj tichým spánkem spí. Spánkem spravedlivých, kterým noc myšlenky nepřevrací neklidným močálem strachu a zloby.

Však co to? Slyš! Kdos ještě nastavuje den.

Z hloučku bříz v hájku na souvrati, z pažitů mladé nízké trávy vytryskne dívčí smích radostného odevzdání, smích života počatého.

Nad krajinou tiše kvílí bez odezvy marné volání: „Eli, Eli, lama zabachtani!“

Amen!

... dva listy pergamenu schází ...

František teď sedí před jeskyní a píše lehce jak kdysi pod obléhaným hradem Malenovice za krátkého času přiměří, kdy si kníže a on, kat, vyjeli na obhlídku.

Koláče hlíny změkklé roztátým sněhem odlepovaly se koním zpod kopyt jak cválali jsme přes rozvláčená pole. Břetislav ani jeho kůň nenesli žádné knížecí znaky jen čabraka pod sedlem oznamovala, že má majetného pána. Meč v pouzdře mezi sedlem a levým stehnem, sekera ve smyčce nakrátko na hrušce sedla, tesák pod pláštěm. Já, František, měl válečné kladivo u sedla, široký meč na zádech v řemení přes prsa, jilec šikmo nad pravým ramenem. Stehovali jsme přes brody říčku Dřevnici, táním mírně zvednutou. Kníže vykloněn v sedle sledoval bahnité břehy a občas, vztyčen v třmenech, pátravě prohlížel houfky osik a topolů rozházených v nivách a mezích. Já mu hlídal boky a záda.

„Pane,“ otočil jsem se na knížete. „Sice ještě trvá velikonoční mír, ale už vidím špičky malenovského hradu.“

„Strach, nebo někdo vyjel?“

„Obavy, protože ani vy byste si nenechal ujít možnost lapit Bélu, který by neopatrně vystrčil nos moc blízko.“

„Neví, koho to vidí. Nepoznají nás. A nefuň!“

„Musím. Nos mám plný studeného větru a...“

„A měl bys pořádně hlídat, protože támhle ten má studený vítr nejen v nose.“

„Otrhanec jakýsi. Možná mi vyklouzl z oprátky, marodér.“

„Divné má chování.“

„Třeba o nás skutečně neví.“

„Podívej na jeho ramena.“

„Pravda, pane. No tak leť, hajtro jedna! Leť!“

Výrazili jsme za otrhancem, potácejícím se bahnem za pomoci sukovaté berly v ruce. Zem čvachtavě mlaskala a my dva se od sebe pomalu vzdalovali, vytvářejíce úzké Vě, abychom muže sevřeli a mohli manévrovat, kdyby se ukázalo, že v hájku vepředu je záloha.

Muž spíš ucítil chvění země, než uslyšel koně. Otočil se a skoro si vykloubil sanice, jak obnažil v úděsu rudý jícen. Nemotornými pohyby, zdržován chodidly obalenými hadry a bačkorami jilu, se snažil dát do klusu ke stromům v zátočině říčky. Pak uslyšel náš vysoký jekot „Jejejejeje!“ , který ho vyděsil až si v nohy zamotal berlu vprostřed kroku a svalil se.

Přiletěli jsme nakloněni nad hřbety. Břetislavův kuň tančil kolem otrhance na toporných nohách a vydechoval mu s funěním do obličeje páru až mu zvlhl. Já zatím zvolna oba objížděl v kruhu a hleděl po okolí.

„Komu patříš,“ laskavě promluvil kníže.

„Ohe hehehe... ach... pane, tak... já jdu. Chodím. Když dají, dobrá, když ne, tak ne...“

„Tak ukradneš, co?“ ucedil jsem přes rameno.

„Při bohorodičce přísahám, při bohu na nebesích...“

„Sklapni, poručil Břetislav. Odkud? Vyklop to, nebo ti tamten pomůže!“

Po těchto slovech jsem vyplázl na ležícího jazyk a ukazovákem přejel přes něj všem srozumitelným gestem.

„Od... od... z kláštera na přerovském úvalu.“

„Ten Béla vypálil před měsícem.“

„Ano, tak, a kníže moravské pak rozkotalo...“

„Mlč!“ nahnul jsem se zamračeně ze sedla nad ležícího.

„Je to tak,“ ozval se můj kníže Břetislav. „Musel, jinak by mu v sutinách zůstali v zádech uherští mordýři!“

„Když Béla páčil, bylo málo Uhrů, pane, zato našich hodně,“ ozval se muž. „Brali, co hodilo se, a to v klášteře všechno.“

„Je to už hodná řádka dnů. Jsi zbědovaně oděný, ale kolem břicha máš tuk. To vidím i přes špínu,“ nezdál se mi chlápek.

„Já... nic nezbylo, nezbylo na sebe, pak u opuštěného miliře pytel, a...“

„Opuštěný miliř? Lepší výmluvu bych prosil,“ nevesele ušklíbl se kníže.

„Opuštěný. Vyhaslý. Opravdu!“

„Nevěřím, ale... Poslyš, víš kolik jich sedí na Tlusté hoře?“

„Na Tlusté?“

„Ano. Toť hora tam za řekou.“

„Pane, nevím, co chcete slyšet, ale spal jsem v... vyšel jsem ráno od štěrkovišť a první, koho jsem potkal...“

„Nějak moc se zadrháváš,“ zasyčel jsem a povytáhl nad rameno meč.

„Dej mu placku a hrudku kozího tvarohu,“ vyzval mě naopak kníže.

„Pane!“ zaznělo z úst otrhance vyděšeně, neboť milosrdenství nebývalo milé k těm, které přistihlo v polích země nikoho.

„Pane, protestoval jsem. Vím, že jsi dobrý, ale všechny stejně nenasytíš a my budeme mít...“ Náhle jsem se zadrhl a skryl naši pravou totožnost za výmysl. „Máme před sebou dlouhou cestu.“

„Potřebné sytit, říká přece pán“ pokáral mě kníže..

„Ať se oň postará jeho pozemský!“

Muž na zemi pozorně sledoval náš souboj slov, nezapomínaje při tom mít ústa pootevřená co přiboudlý mníšek z černé kuchyně. Když k němu slétla placka a bílá hrudka sýrce, hbitě je zachytil. Nevěřil svým očím, ale zíral na knížecí plášť, kde na spínadle byl vyšit znak našťestí ušpiněný do nečitelnosti. Poklekl do bláta, klaněl se a mumlal díky, nepřestávaje pozorovat umazanou sponu, než kníže můj pobídl koně zpět k řece. Já se nad něj naklonil a zasyčel.

„Jestli jsi v hrdlo lhal, a dal bych svůj na to, že ano, pak tě rozpáru, že ‘s zneužil dobroty srdce tam toho.“

Odplivl jsem si, otočil koně a odcválal.

František se drbe na zádech vzpomínaje, co pak vyprávěl tentýž chlapík, zajatý po vítězném střetu u hradu Malenovice. Jak to jen bylo? Přehazuje si v hlavě věty, než se mu urovňají. Co pak se dělo sepíší slovy zajatého po bitvě, jako správný vypravěč, rozhodl se.

Muž jedl a čekal, dokud jsme nebyli z dohledu. Teprve pak se zvedl a vydal se původním směrem k hájku. Mezi prvními stromy přivázán kůň a vedle další. Jeho druh už čekal s vlhkým plátnem a suchým oděvem.

„Ne, nic jsem nezjistil,“ opáčil na vyhrnuté obočí. „Než jsem se dostal k řece, už tam ti dva byli. Šťestí, že jsem zahlédl dřív já je, než naopak.“

„Co chtěli,“ optal se muž odřezávaje si nožem u úst pruh slaniny.

„Opak toho, co my. Kolik je prý na Tlusté hoře zbrojného lidu.“

„A?“

„A nic. Já přece ani nevím, kde ta hora je,“ smutně se zasmál otrhanec už navlečený v zemanské šubě a opásán mečem.

„Moment, co se tam na poli skutečně stalo,“ vyzvídal druh.

„Už se na to nehodím. Měl jsem namále. Ten všivák s mečem na zádech si všiml, že mě za ty týdny, co jsem o nich bájil, nepoznačil hlad. Musím zhubnout, nebo vyšli někoho jiného.“

„Jsi můj nejlepší! Znova se táži, co se přihodilo. Jsi jiný.“

„Jen takové zašimrání, tušení stínu. Jelikož ten hloupější mne prohlédl, tak se nutně musím ptát, proč ten chytřejší ne. A ještě mě obdaroval. Proč?“

„Nikdy nemluvíš nadarmo, ale tentokrát...,“ nedokončil druhý větu a uřízl si další sousto.

„Protože jsem tvůj nejlepší, říkám ti, že naše dny jsou sečteny.“

„Jen kvůli hroudě tvarohu?“

„Měli bychom uvážit, na čí straně zůstaneme.“

„Na té, co doposud. Máš pětkrát víc, než tažení začalo.“

„Neviděl jsem pořádně erb na sponě pláště, ale vsadím hlavu, o kterou mě chtěl ten rapl s mečem zkrátit, že to byla markraběcí orlice Přemyslovců.“

„No a?“

„Víš, jako by věděl... Ne, určitě věděl, co jsem zač, a bylo mu to jedno. Nakrmí mě chlebem místo oceli a nevadí mu, že je tak neobratně obelháván.“

„Znovu se ptám: No a?“

„Platíš mě za to co umím, ne? Tak ti důrazně říkám, že ten tam byl Břetislav a to, jak se choval, znamená jediné, že má převahu a je si jí vědom. Zítra nás smetou, uvidíš.“

„Možná právě chtěl, aby sis tohle myslel a nakazil nás slabostí.“

„Než jsem se k tobě dobelhal bylo na úvahy času dost. Ne, má převahu, věř mi.“

Když se před námi otevřelo údolí s osadou Zlaté Japko a minuli jsme první stráže s orlicí vyšitou na šubách, dojel jsem po bok Břetislava a pronesl pouhé: „Proč?“

„Protože,“ opáčil markrabě, ale pak se smiloval. „Je špehýřem, dobrým špehýřem. Beze strachu, o tom žádná, však teď je nalomen, což nám prospěšnější než jeho smrt. Pošli mi písaře, zítra ráno vypovím příměří a hned za poslem se hnou voje.“

František ostrouhá hrot brku, zkusí na bříšku palce jeho ostrost, namočí do duběnky a začne kroužit slova o svém bytí.

Už tři desítky let čekáme na vykoupení. Já čekám na spásu neboť to, co činím, sic po právu činím, však životy беру a očistění nikde. Hroby jsou zavřené, krev stéká po zemi a šelma vystupuje z vod podobná leopardovi. Nohy má medvědí, ústa její jsou lvová, tváře člověčí a had, co hlava druhá, se komihá.

Probudiv se za úsvitu vyšel jsem ze stanu a mlha ležela v oranici. Já vzhůru shlížel zda nespatriřím, co zdálo se mi – že prostředkem nebe letí anděl v ruce dobrou zprávu neboli evangelium a zvěstuje lidem, že očista přijde.

Spolu s herdou do zad mne probral kníže. Díval jsem se mu do očí a zvolna vyprávěl své vidění.

„Nikdež nic, kníže můj, jen jako by jiný anděl pustil z nebe zlatý srp neb dozrál lid a požata bude země.

„Ty, můj věrný kat, držitel práva jež všichni ctí,“ ušklíbl se nad mými slovy kníže, „ty brachu se chvěješ?“

„Ano, pane, asi se bojím, že Soudný den nepřijde, Apokalypsa nás neočistí, neboť anděla toho, anděla Izmaielu, anděla smrti, jež zbaví nás rmutu pozemského království, nikde není. Ne, nepřeruš mě, pane, hned odvětim, že za to mám, že kdesi je uzavřen. či kdos ho zamkl na zemi, od jejíž tíže se odpoutat nemůže. Nebude spravedlnosti, neb nebudeme souzeni a omyti. Proč tak myslím? Proto, kníže, že nebesa mlčí.“

„Povím ti, brachu, jen toto,“ důrazně pronese kníže. „Tys věrně mi sloužil. Spravedlnosti a nápravě sloužil’s, proto brány nebes se ti otevrou. A co se Apokalypsy samé... inu ta hodí se církevníkům. Vždyť vzpomeň, tys starý dost a já ještě se nezrodil, jak v konci milénia klášterům všichni pro Soudný den dávali, páterům dávali, aby jako Beránek boží vzali na sebe jejich majetek a s ním i hříchy světské. Však konec nenastal! Jen šílení po zemi, běsnění, bolehlav a cvakání zubů při vystřízlivění. Pak marně na vrata klášterů buch, buch, buch! Zpět nikdo nedostal nic a v blátě škarp umírali mnozí, zatím co církevníci hodovali z užitku jejich.

Apokalypsa je jako hra s leštěným plechem, brachu. Do něj nevidíš a ono zrcadlí jen co před ním jest, ne co za ním. A proto je lepší mnohé nevidět přímo leč jen odrazem, aby neohrozilo. Tak máš hledět na dílo své pro mne konané. Já odrážím! Já jsem zrcadlem z boží milosti, já ponesu za svá rozhodnutí tebou naplněná svůj díl, až jednou Beránek začne strhávat pečeti z knihy.“

„Však já přijal to dílo! Já беру životy skutečně, ne odrazem. Přesto, pane, doufám, že nejsme jen stíny na zemi, zrcadlení, které koncem žití se teprve naplní.“

„Určitě nejsme stíny! Cítíme přece bolest z ran i radost z žití.“

„Snad... snad ano, když víno oblíbujeme a ženy.“

„Konečně slovo muže! Pryč s nářkem soudných dnů, zítra je slavný den. Morava bude holdovat mně i otci Oldřichovi. Brachu, slibuji – tvůj meč si odpočine! Na čas určitě, vždyť napil se a narubal dost. Ať volno má a ty s ním.“

„Rád bych se po zítřku vydal na cesty, pane. Pro řemeslo mé najdeš mladšího, vždyť štědrý jsi. Já vydám se kajícnou poutí skrze krajinu. Půjdu bory a lukami, propátrám hory a potoky, a pokud nenajdu stopu Izmaiela na zemi ve vzduchu či vodě, tehdy zatluču u jezera v horách Gabréty kůl, zavěším naň zvonky, peří a kosti, a budu pomáhat lidem od bolesti. V těle a jeho hojení se vyznám.“

„Kůl s obětinami? Brachu, ty chceš zastavit Apokalypsu, ale pohan jsi! Víš to? Jsi pohan!“

„Jen to vím, že musím jít. Chci... Víš, kníže a pane, já je viděl! K mému stanu přijeli a plachtou zacukali. Ten s lučištěm na koni bílém co koruna mu dána, aby vyjel a přemáhal. I ten na koni ryšavém s mečem velikým, aby se všichni vespolek mordovali. Na vraném koni jak půlnoc sedící jezdec měl v ruce váhy a na koni plavém vyjela zpod pečeteř Smrt a peklo šlo za ní.“

František se otřese, když vzpomene si na noc před bitvou. Kousne se do rtů a olizuje kapky krve aby zahnal třas, který jím náhle prošlehl. Pozvedne brk, aby vykroužil děsivý zážitek.

Jó, pletl jsem provazy. Já si vždycky pletl vlastní provazy, protože jsem nechtěl doznat hany, kdyby se smyčka zadržela nebo nedej bože přetrhla. Měl jsem rád knížete Břetislava, slušný byl a k práci uznalý, ale tak se mi hlavou honilo, když jsem občas na svou tvář do vody hleděl, co bude pak, až Morava se mu položí k nohám? Nic jiného než plést provazy a v knížecím právu je bezchybně používat, stejně jako meč, jsem neuměl. Mohl bych přijít na buben, neb blížil se konec řemesla se zlatým dnem. To byly mé jediné zlé sny. Ne. Ještě mě trápíval jeden neodbytný, že někdo spoutal Izmaiela, anděla smrti, takže se nebude konat Soudný den, nebudeme vykoupení z hříchů. Horší bylo, že určitě na mně záleželo, zda bude objeven. Na mně, na katu, co odbojníky, zběhy, marodéry a vyvrhele po rozsudku králova práva zvěšel. Málokdy jsem míval konstrukci, nedostávalo se břeven, a tak jsem jimi zdobíval stromy. Především na křižovatkách nebo na cestách kolem měst a hradišť, aby všichni vzali pochop, že na Moravu se vrací panovník český, že moravská, slezská a česká orlice zase společně vzlétnou do nebes!

Byl večer. Nechtělo se mi ležet, by sny mne zas netížily. Jen tak, lenivě, jsem přehazoval prameny provazů, kroutil je a s uspokojením cítil pod dlaněmi bytnět tučné lano. Občas jsem po něm přešel dlaní s trochou loje, aby pružilo. Byl tichý večer, májový podvečer, otevřenými chlopněmi stanu vstupovala vůně z luk a s podvečerem i ostrice od pomalu se valícího proudu říčky Dřevnice.

Náhle cvakot několika kopyt koní. Divné. Neslyšel jsem je přijíždět, ale znělo to, jako když jezdci přitáhnou opratě a podkovy zvonivě vyřukají poslední odskok. Pak silné, i když váhavé škusnutí stanovinou plátna. Vyšel jsem. Stáli tam čtyři nádherní koně. Statní a štihlí. Vysocí v kohoutku, hřívy a ohony dlouhé, vyčesané do lesku. Zatrnulo mi, neb jejich barvy bílá, rezavá, černá, plavá a čtyři jezdci stáli vedle nich. Byli strašliví. Ne, to se jen říká, byli stejní jako my, jen v očích cosi, co mne děsilo. Chvilí jsem myslel, že kníže sobě nachystal kratochvilnou zábavu, ale Hlad mi podal řemení uzdy. Bylo přetržené, kůže zpuchřela. Podíval jsem se na ostatní udidla a Mor se pousmál. Skřípavým hlasem však vycházejícím ze zavřených úst, řekl:

„Všechny. Dávno tomu, kdy byly nasazeny.“ Já ta slova neslyšel, ale přesto mi zvučela v hlavě. Přistoupil jsem ke koním. Stočili po mně podlité zraky. Jsem kat a provazník, ale býval jsem kdysi i kovář takže ledacos o nich vím. A také jsem pořád myslel, že to žert. Naklonil jsem se ke plavému oři. Měl zlé růžové oči. Věda, že jestli jeho zmožu, ostatní se podvolí. Uchopil jsem rychlým pohybem uzdu nakrátko, než stačil ušknout hlavou. Začal se zvedat celým tělem a natáčet, aby mě dostal zadním kopytem. Zapřel jsem se do beder a trhl hlavou koně dolů. Jezdci zpozorněli, ale stáli. Nezasáhli. Táhl jsem plavákovy nozdry ke spěnkám. Strnul, chrčivě dýchal, a já mu všeptal do slechů: „Dáš mi uzdu dobrovolně, jinak ti zkrouším ucho, až se před ostatními svalíš.“

Nevím, kde se to ve mně vzalo. Ze strachu? Z rozhořčení? Však plavák porozuměl, povolil, a já, hledě do růžového bělma, začal mu stahovat uzdu. Ohrnul pysky, ale nic víc. Druzí hleděli podezíravě, ale odstrojit se nechali bez vzpínání. Přinesl jsem pár loktů provazů, na nozdry natáhl provizorní ohlávky a utáhl uzly.

„Zítřka navečer, dřív ne,“ vysoukal jsem suchým hrdlem.

„Zítřka by bylo pozdě,“ zasmála se Smrt. „Ráno, brachu, ráno přijedeme.“

„Dobrá,“ vyhrkl jsem a strach mě dusil. „Za svítání, dřív ne!“

Jezdci si mne zkoumavě přeměřili, přikývli, vyhoupli se do sedel a odjížděli. Žádný let nebesy, nic, jen normální chod a pak cval. Stál jsem před stanem, v dlani prodřené uzdy, a najednou byli jezdci pryč. V pláni ani stopa, jen nad obzorem proletělo cosi většího. Asi nějaká nedočkavá sova, ale mně se rozklepala kolena.

Celou noc jsem pletl uzdy jak na mistrovské zkoušky. Pruhy z namáčené hověziny jsem tvrdě dlani válel dokulata, lojem promazával. Pak úzké pentle jemné jelenice a vlasy utonulých žen, vše dohromady v tříproudý kulatý řemen. Kde nasazuje uzda na kroužky, připletl jsem nejdelší potkaní ocásky. Za svítání byl majstrštyk hotov. Tyhle uzdy se nikdy nepřetrhnou a ti, kdož jimi budou navádět oře na zběsilou jízdu nebesy budou mít jistotu, že i v nejděsivější obrátce na křížovatce lidstva řemení nepraskne.

Vstal jsem z verpánku. Klouby zalupaly a venku vztekle hvízdal kos, kterému vyklouzla žížala. Odhrnul jsem stanovou chlopeň a stáli tam. Bílá, rezavá, černá, plavá a čtyři jezdci nakloněni v sedlech hleděli na mne.

Párkrát jsem zapolykal, pozvedl uzdy a nabídl je Moru, který, teď jsem si toho všiml, poněkud slintal. Otáčeli je v dlaních, nehtem sledovali pramínky vlasů, pomlaskávali, načez sesedli a provedli výměnu za provazové ohlávky.

„Mám železnými kostmi vyztužená lýtka a stehna. Chceš taky takové?“ zasípěl Smrt. Zavrtěl jsem hlavou.

„Mám železné prsteny války v ohni hvězd kované, ostřejší jazyků žen. Koho jimi poznačím, už nevstane,“ nabízel Válka.

Opět vrtím hlavou, že ne.

„Ať se sám vysloví,“ ozval se Mor, zatímco Hlad jen kýval hlavou.

„Kde je...“ zasekl jsem se. „Kde je Izmaiel? To je cena za uzdy, které se nikdy neprodrou.“

„Dávno bychom vyjeli a sklízeli dle práva Božího, kdyby bylo známo,“ ozvali se jednohlasně a stejně tak pokračovali. „Sedmá pečeť nemohla být rozlomena, vír času znova zapekl knihu a před námi zabouchly se brány nebes klidu. Tak pouze jezdíme, bloudíme a jen napůl konáme, nač byli jsme stvořeni.“

„Kde je Izmaiel? Chci ho nalézt!“

„Zkus to,“ zasípěl Smrt. „Vidím daleko, ale krom navštívení Anděla Blažené smrti,

jehož vidím ručkovat po niti tvého žití, je vše ztajeno v mlhách.“

„Tak mi dejte...“

„Čas vypršel,“ zavrčel Mor. Obkročili koně a tentokrát bez okolků, na pár zabrání kopyty, zamířili vzhůru k oblakům.

František upíjí odvar z maliní a jehličí, oči přejíždějí, co sepsal. Pak uspokojen hlavou pokývne a položí hrot brku na pergamen.

Už vím jak uvidět za náš svět, jak otevřít bránu a překročit práh jinověta. Na kmeni živého stromu si musím vydlabat masku a potom, při odřikávání mantry, ji z něho vyříznout. Až oschne, očnicemi ven vyhlédnu a jiný svět spatřím. Však pozor, levý průzor musí být úzký a pravý široký s okraji roztřepenými. Těším se, neboť mýty a legendy ožívají, když za planutí ohňů rovnodennosti a slunovratů přicházejí do mé eremitské samoty sousedé z okolí. Tehdy tančíme a koupeme se v jezírku bez šatů, užíváme si kaše a pečené lesní zvěře, kterou mi kníže dovolil lovit podle libosti za dávné služby. Nebo jen za tu poslední? Za pomoc při únosu a pak úkryt? Pokaždé, když se nořím do jezera vzpomenu Judit, jak zablácená a poškrábaná z té zběsilé jízdy před pronásledovateli, ale v kroku vznešená, kráčela vykoupat se do jezera. Ještě cítím úder Břetislavovy pěstí na rameni a sípavý hlas vychvalující její tělo a současně vyhrožující, že jestli kdy jen hlesnu o tom, co vidím, tak na mně vyzkouší mé dávné řemeslo.

Nepřestal jsem hledat Izmaiela, však méně urputně si počínám a už jen občas si čítávám ve zjevení a Sibyliných věštách a snažím se odhalit labyrint, kde by mohl být ukrytý. Spíše naslouchám vyprávění starců z pasek a od milířů o dávných časech, neb i v nich mohl Izmaiel zanechat stopu. A jak se tak rácháme v rybníčku a hledívám na těla poznačená léty, před očima mi vždycky zableskne oble našpulená zadnička Judity. Možná už dnes není tak oblá... ale hned zaháním takové myšlenky jako své dvě ovečky z kapradí do kotce, a ryji do země obrazce kontemplace.

František si pro svou tvorbu formuloval premisu: Lidská díla jsou vždy výsledkem svobodné tvorby. Ovšem forma, v níž díla tvoříme, souvisí s kulturou té které společnosti a pokud se chceme domluvit nemůžeme vytvářet vlastní jazyk, ale musíme převzít jazyk zděděný. Avšak soudím, že pokud se dílo zdaří, pak ve výjimečných případech mění zpětně výchozí jazyk v jeho samé podstatě.

Koncem června se rozléhal pohořím Kanců hlahol mužských hlasů, zvonění kovu zbroje, ostré cinkání podkov na oblých balvanech, skřípění kol těžkých vozů. Na hřebenech hor traskly ve větru konce praporců českých vojs než se spustily po úbočí do polské nížiny. Prachové sloupy z vyschlých cest a husté dýmové kotouče značkovaly cestu sborů valících se zemí dobývanou.

Palisády Hnězdna rozlomil hned první nápor. Na čele vlny se hnalo třicet chlapů s kníry vzpupně natočenými vzhůru a se stoupajícím dunivým pokřikem na rtech se rozhánělo dvoubřítými sekerami. S Vitizlou na špici útočného klínu rozlomili dveře arcibiskupského chrámu. Ve veřejích dvacet z nich utvořilo ježovku namířenou ostřími do náměstí, zatímco zbytek se vrhl k sarkofágu svatého Vojtěcha. Ano. Ostatky svatého Vojtěcha, velkého Slavníkovce, to bylo přesně to, co srdce Břetislavovo žádalo.

... utržený půl listu pergamenu ...

V září, Léta Páně 1039, byly vítězné voje zpět v Praze a ostatky světcovy neseny veřejným průvodem. Teprve když odezněly slavnostní mše otevřel Břetislav za účasti nemnohých válec z tuhé hovězí kůže a vyňal praporec Vojtěchův. Prapor, který vlál v čele jeho mise k pohanským Prusům. Poslední skládačku mýtického erbu Českého knížectví pak kníže uložil do kamenného výklenku, kde spočívala svatováclavská přilbice a hrot světcova kopí, hrot, kterým kdysi setník Longinus proťal bok toho na kříži.

... vytržené listy pergamenu ...

Pečlivě jsem přitáhl k tělu houni pomalovanou piktogramy a prohrábl ohniště. Od potůčku táhl lezavý večerní chlad a za celý den prošel kolem jen houfec zbědovaných zbrojnošů doprovázející rytíře kymácejícího se v sedle. Zranění měl hluboká a jeho tělo upevněné v konstrukci z březových klacků sebou šhubalo, jak kopyta těžkého válečného oře dopadala na nerovný terén. Muži mě mijeli lhostejně, neboť od ohně se netáhla vůně rožněné pečinky.

K večeru jsem v kotlíku nechal probublat vodu, až po hladině zavířilo listí a květy bezinek. Sotva jsem čaj odstavil z plamenů strání stoupal muž, v dlaních misku z pálené hlíny. Měl modré nohavice a kožené opánky s řemínky obtočenými až po kolena. Na těle poněkud ušmudlanou halenu původně karmínové barvy. Sahala do půli stehen a na záda spadala kapuce spíše typu dvorského než kněžského či selského.

Kývl hlavou, gestem požádal o čaj a usrkávaje vychutnával snášejíci se přitímí, ve kterém nejprve zmizela křoviska, pak kontury jasanového hájku a nakonec i břehy potůčku. Uprostřed osamocené vesmíru tmy plápolal nízký oheň, my zvolna upíjeli čaj a z úst nám stoupala pára.

Mlčeli jsme.

„Ještě se nevrátili,“ prohodil muž. „Nejpozději měli do oběda, takže teď budou nocovat v lese na kapradí, aby si nepolámali hnáty. To není dobré, ani trochu dobré. Pacholci z kláštera určitě pustili vlkodavy po stopě a i když se brodili potoky, pokud zůstanou v lese, najdou je. Možná to ale jáhnové vzdali, když vystoupali na vrcholky Gabréty. Záseky jsou stále obnovované, muži se sekerami patrolují stezkami pohoří a zbytek je neprostupný prales. Nu, ještě počkám.“

Dosrkl čaj a natáhl misku pro další.

„Přijede sám, bez družiny,“ navázal jsem po chvíli. „Jak ho znám, neuvěřil mým viděním. Přijede sám neb masakr, na který jsem nahlížel, se určitě naplnil. Varování bylo zbytečné. Svůj život a oprátku mi svěřil kdykoli, ale mým novým schopnostem nedůvěřuje nebo jim nerozumí. Přijede s Jitkou, protože co jsem viděl, to se stane. Přijedou lesem, orvaní a zkrvavení, ale horečka vášně jim bude rozpalovat žíly, jak se k sobě celou cestu tiskli v sedle. Jenže v noci bych je nerad nakvap obřadem vázal. Ať si vezmou, co chtějí, byli si souzeni. Stejně to udělají a ráno bude pro obřad.“

Muž kývl a nastavil misku na další bezinkový odvar.

Pokračoval jsem. „Hlavně ať mi zas nevykládá, že jen on se do ní zadíval, že jen on ji jak za starých dob získal únosem. Hezký mrav, proč ne, ale byl hostem kláštera týden a ona mu při odjezdu darovala jablko. „ Smál jsem se jak za starých časů, když jsme po bitvě, s krví vyblázněnou radostí, že žijeme, že tý starý kostlivý potvoře došly šípy nebo praskla tětíva, obcházeli ohně a pili s knechty na příští den. Smál jsem se, když na

mou otázku, jak mu to jablko dala, opáčil, že jej vyňala ze živůtku barevných šatů, které mohla nosit pod klášterním rouchem. „Cudně mi ho podala,“ povídá Břetislav. „Oči klopila, i když já ji nehanebně hltal očima a představoval si další dvě, která v živůtku zůstala.“ Smál jsem se ještě víc, když dodal: „Je jí teprve patnáct let.“

Usrkl jsem bezinek. Na chvíli se zasníl, pak volně pokračoval.

„Ach ty blázne, já na to. V patnácti už mnohá odkojila párek potomků tak snadno, jako jsi ty rubal mečem polské lebky. Ty blázne, v patnácti Jitka ví, co chce, a nosit jablko za nadry je nejstarší magie, která má přitáhnout milovaného do její náruče a lůna.“ Břetislav se mohl vzteknout, když jsem vyprávěl o ještě onačejších praktikách, neboť Jitce poskytl nitě z oděvu, natrženého když se zachytil za rozhovoru s ní o trnkový keř. „A potom,“ vykládám mu, „tu tvoji nit zalepila do vosku a vhodila do ohně s přáním, aby tvoje srdce pro ni roztálo touhou jako ten vosk. Určitě si obstarala posvěcenou voskovici a že to účinkuje, jsi sám důkazem.“

Zasmál jsem se, když jsem viděl, jak rozčileně přešlapuje.

„Cože? Co to povídáš, kníže? Že voskovice z kostela a moje čarodějnické praktiky nejdou dohromady? Omyl, jakékoli posvěcení zvyšuje účinnost a je jedno, jaké církvi obřadník slouží. Jasně, můj pane, jasně. Nebudu škrtat tvé iluze, že ty sis Jitku vyvolil, že tobě se v ní zalíbilo, že ty ji získáš stůj co stůj! Tak to má být, přece ti neuberu síly pochybnostmi. Bud' kliden, všechno dobře dopadne, já se díval.“

„Na co,“ vyjel na mě Břetislav?

„Inu na to, jak vám to půjde! Budete mít sedm dětí, i když se bude zdát, že po prvním dědici se ostatní nějak opožďují. Prvního zplodíte snadno, oba rozpálení touhou jako rysové na jaře. Sedm jich bude, kníže, sedm, a jestli chceš, tak jsem se i podíval, jaká jim dáváte jména. První bude Spytihněv, druhý... Ale to už se po mně kníže hnal, protože když šlo o postel najednou uvěřil, že umím procházet časem. Bilo měl před očima, takže bylo snadné navést ho mezi kořání, kde s hubou v jehličí vychladl. Hned druhý den i s družinou vyrazil za Jitkou a dnes k poledni měl dorazit k mé jeskyni a... Ha hou! Slyšíš! Kopyta unaveného koně. Jde ztěžka. To budou oni. Díky za společnost a Radegast s tebou.“

„I s tebou, musím na zítra připravit novou družinu.“ Muž zmizel v temnotách. Zašplouchala voda zčeřená rybkou, houkání kulíků a sotva slyšitelné nárazy tlapek lišky na lovu. Ulil jsem oheň a vyrazil strání k jeskyni.

Cestou k jeskyni honily se Františkovi hlavou divné obrazy. Viděl muže sedícího v místnosti zaplněné věcmi, o nichž neměl tušení, nač jsou, muže, který má příhodnější náčiní na psaní než on. Nahlížel mu přes rameno a nebyl si jistý, zda chápe, co vidí. Poznával písmenka i některým slovům rozuměl, třeba zrovna jeho jméno i jméno knížete tam bylo, ale nechápal, proč tomu tak je. Někdy se ten muž otáčel jeho směrem, upřeně se díval a mezi zuby přemítal jakési zaklínadlo. Možná je šamanem jako já. Možná schopnějším než já. Možná umí měnit tvář nebo...

Zarazil se v kroku přestože myšlenky pádily, div si hnáty nepolámaly. Byl mužem stavu svobodného, ale pohostinnost knížeti dluží. A pak, kdo jiný příhodnější než on může být družbou? Škoda, přemítal, škoda že i když kníže zavedl starý zvyk únosu ženy, nedodrží stejně dávné právo první noci, kdy nevěsta patřila celému rodu nebo aspoň družbovi, který společenství zastupoval. Olízl si rty, rychle otřel sliny hřbetem levice a tu zas očistil o kmen jilmu.

„Asi stárnu,“ huhlal nahlas. „Břetislav by mě rozpáral, kdyby ho jen napadlo, nač myslím. Kdepak, tady nejde o ženskou z časů dobývání Moravy. Kdepak, ten panchart s přemyslovsky tvrdou palicí hodlá založit dynastii. V tom nebude znát bratra, natož mně, i když jsem mu byl nejbliže.“

Až Břetislav odjede pozvu muže a ženy, aby pro mne bubnovaly, a na placáku budu spalovat sušené konvalinky, květy akátu, konopí a vrbové proutky. Kdyby to nestačilo, tak drcené lysohlávky mi most do budoucnosti postaví určitě. Nejen do budoucnosti na toho chlapíka, ale především do jeho mysli.

... utržený půl listu pergamenu ...

Hola hej! Vyšlo to. Jak vrkající vládci země odjeli do Prahy, podařilo se mi toho chlápka v čase najít. Dokonce jsem i rozuměl jeho jazyku. Byl podobný mému, jen jaksi jednodušší a přitom více slov než znám. A co myslíte, že jsem se dozvěděl? Ten bastard opisoval ode mne! I když tomu moje oči odmítaly uvěřit, skrze ně mi do hlavy vstupovala slova, která jsem sám nedávno smolil.

Byla to tahle: Častokrát když vstupuji do jezírka vzpomínám Jitku, jak zablácená a poškrábaná z té zběsilé jízdy před pronásledovateli, nahá, ale v kroku vznešená, kráčela vykoupat se do jezera. Na břehu do vysoka plála hranice zahánějící noční chlad a stále cítím úder Břetislavovy pěsti na rameni a sípavý hlas vychvalující její tělo a současně vyhrožující, že jestli kdy jen o téhle chvíli hlesnu, tak si na mně vyzkouší mé dávné řemeslo. Když o letnicích za slunovratu my všichni z lesů vyvádíme v mém jezeru nebo když o první májové noci přeskakujeme nazí plameny hučící hranice a běháme po polích obcujeme v brázdách, aby obilí bylo požehnáno a mocně plodilo, stále před sebou vidím oble našpulenou zadničku Jitky. Možná už není tak oblá, možná je lety poznačená jako moje tělo, ale briskně zaháním takové myšlenky do poslední komůrky paměti. Zaháním, protože až uslyším rupat návní kost, tak si chci s poslední myšlenkou, s posledním dechem vyvolat tu krásnou ženskou z krve nordgavské. Chci si ji vychutnávat ve tmě za očima, až moje duše půjde svaňem k řece zapomnění, protože pak už bude všechno jinak.

František se zamyslí na tím, co se mu nečekaně podařilo zjistit, aby to dobře zapsal.

Abych si ulevil, zaječel jsem na chlápka co jsem ho našel v proudu času, který ode mě opisoval: „Nestrkej pazoury do mého živýho masa, nebo tě dostanu! Slyšíš, dostanu tě!“ Muž se jen otočil směrem, odkud jsem na něho řval, nakrčil obočí, jako jestli ještě něco bude, pak se otočil a klidně psal dál.

Přitočil jsem se nad jeho rameno a co myslíte? Zase opisoval. Teda ne, neopisoval, co jsem napsal, jako to o zadničce Judity Jitky, ale popisoval, co se dělo, když se Břetislav spolu s ní příkodrcal k mé jeskyni. Popisoval, co já teprve zapsat musím.

Když přijeli, tak než se oba dostatečně vyráchali, ochladili opuchliny a rozetřeli jitrocel na opruzeniny, vyhrál jsem jim u ohně šaty vyprášené jedlovou větví. K jídlu a pití toho nebylo mnoho, ale to trápilo leda tak mě, ty dva ne. Ne že bych maso neměl, byl tu kohout, ale ten musel nejdříve splnit, kvůli čemu se zrodil.

„Tak do toho,“ protáhnul se můj kníže. „Dej nás pod ochranu bohů, ať můžeme v klidu ulehnout,“ a zase udělal ramena.

Jitka se jenom usmála, tak nějak dovnitř, a já si ji zamiloval ještě víc, než když vstupovala do jezera a potom se na bobku sušila u plamenů.

Sáhl jsem do kotce z klaciků a za krk vytáhl černého kohouta. Za popěvku, který byl můj vlastní, jsem jím zatočil ve vzduchu, tasil čepel a ledva se na konci oblouku setkal opeřené tělo s masivem špalku, řal.

„Dobry,“ ozval se Břetislav. „Neztratil jsi grif!“

Pomazal jsem jim tváře krví, na každou tři pruhy třemi prsty a tečku do důlku v bradě, aby je nepolapili démoni, když jejich duše ztratí ostražitost, jak se budou snažit spojit zpátky dva lidi do jednoho, aby potom byli tři.

„Ať nedím požehnání, nýbrž proklínání ve jménu bohů svých, dobrého totiž i zlého, vyznávající, že dobrý řídí všechnen zdar a prospěch, zlý pak všeliké neštěstí, jenže ten i ten jsou součástí světa, jsou uvnitř nás. Jakože ten nahoře a ten dole společně stvořili svět a lidi za to jim patří vděk, když se nám daří, i nevděk když nás moří, tak i vy dva spolu máte právo a povinnost stvořit nový život. Každý z vás mu dá krev a maso a morek z kostí. Každý z vás mu dá díl dechu a díl návní kosti. A aby se stalo tak a ne jinak, aby bylo požehnáno zeshora i zezdola, moje krev co svědectví nejvyšší smáčí vaše čelo, abyste vlastní nikdy neprolili ve spožití.“

Řízl jsem se do břicha levého palce a otiskl jej co požehnání v jejich čela. Pak jsem jim propletl prsty, abych zpřetrhal siločáry nepřejícných duchů hledajících pod pláštěm noci potravu.

Slušelo jim to.

Zíral sem na ně a oni na mne. Nakonec kníže zaječel.

„Koukej si najít nějaký vychladlej medvědí pelech hodný kus cesty od nás. A pomni, že tě nechci vidět dřív, než slunce bude stát při poledni.“

Jitka se usmála přímo do mých očí a já se přistihl, kterak vehementně kývám hlavou jak prelátův osel na bodláčí.

A tak jsem šel.

František uvažuje, co by ho mohlo ještě ve zbývajícím mu čase rozptylovat. Dojde mu, že ta jediná, co by ho mohla skutečně rozhodit, rodí Břetislavovi potomky, takže musí vykonat poslední záležitosti, než odejde cestou bez návratu.

Stmívá se víc a víc. Nebe chmuří se bouřnými mračny a jen šípy sluneční semo, tamo dokáží protnout je a kaluži světla zemi ozářit. Inkoust duběnkový na dně misky kamenné strupy dělá, brk husí roztřepen a želizko na seříznutí bůh ví kde. Pergamen akurátně na věty poslední vyšel, oči osleplé mžourají do plamínku louče čadící a ruka, kostižerem do klepet bolesti chycená, těžce po paměti písmenka do slov sází.

Co to?

Aha, sova na neslyšných péřových perutích proletěla nad jezerem a zapadla do větvi. Nuž, každý z nás tam musí. A kdo včera šel, na zítřejšího počká. A kdo předvečerem přes řeku se přeplavil, ten hostinu nám připraví. Vězte všichni, že já, nejprve kat a provazář, později hledač anděla Izmaieľa, pak průvodce jinosevem a časem budoucím, jak kdo potřeboval, vbrzku poslední dech z prsou svých vbrzku vypustím. Svědí mě totiž v zátylku tam, co kost páteřní vstupuje do lbi. Svědí převelice, neb návní kost už křehne a já spolu s ní.

Čekají.

Přišli všichni a připravenou hranici borovou smolou prolitou ještě větvemi jalovce,

zimostrázu a vřesu proložili, aby můj dech, až prodírat se bude kouřem, měl libou cestu.

Čekají, neb jsem předpověděl, že až zapadající slunce na jezeře rozsvítí úzkou vidlici rychle po hladině jedoucí, bude Morana stát u mého lůžka a já se vydám cestou z níž není návratu.

Pero už nasucho škrábe tak poslední slova, Františku, poslední, neb nasmolil ses jich za život dost a dost.

Dáno dvacátého osmého dne měsíce desátého, ani nevím jaký svatý má svátek a ani mě to nezajímá, roku 1046 po narození Páně.

Ragedast se mnou!

Jezdci Apokalypsy cválají nebesy držíce v pěstích už zase prodřené uzdy, upletené kdysi Františkem.

Naklonění v sedlech navádějí koně do věčné zatáčky u Suchých Krut.

Nebo snad u Lipan?

ARTHUR'S MAËLSTRÖM

I.

Počátkem nového milénia byl v Anglii při archeologických vykopávkách nalezen plochý kámen. Na něm pak vyryto hrotem tesáku písmeny kostřbatými jméno ARTHUR. Jméno skutečného krále snad z hradiště, jak si všichni přejí, kdysi zvaného Camelot.

Popsat příběh nápisu z dávného časoprostoru je jako tkát gobelín ze ztrouchnivělých nití vybledlých barev. Lze jej napsat na stav interpolací dat rozsetých vypravěči. Lze jej splétat útky z rešerší podobností a navazovat uzlíky interpretací bílých míst zatím nepochopených, nevyložených, opomíjených, ale to je tak všechno. Vždyť nápis ARTHUR z Anglie pochází ze stejné doby jako rytina na kameni z českého Libušína. Ta neobsahuje slova pouze magický ideogram spojený s Luckou válkou. Ideogram zobrazující jezdce na koni jehož ohon má podobu rybiho ocasu, znak kouzelné rychlosti vycházející od bohyně Epony a ozvěny poseidonovské. Jezdec třímá žerď se čtvercovým praporcem a na něm svatojiřský kříž, jehož schopnost rušit magické siločáry je známa. Za jezdce je les kopí či větví podobající se Birnamskému lesu, za kterými se skrývají válečníci. I české morfologické pole se tedy svým způsobem podílelo na objasnění příběhu kolem nápisu ARTHUR.

II.

Pokusy vykládat rytinu co cvičení alfabizace neobstál. Grafologický rozbor vykázal identitu jednoho pisatele s výraznou deprivací, neboť s každou další hláskou přibývá znaků neurotičnosti a kodifikovaných příznaků stárnutí. Suma sumárum: jméno dotyčný psal postupně v průběhu asi jednadvaceti let. Tím byla potvrzena strukturu příběhu, ve kterém král Arthur, kleče na zaprášeném dláždění ochozu, chvatně ryje se zuby zařatými vztekem a žárlivostí hrotem tesáku hlásky svého jména. Žluč bezmoci mu stoupá jícnem na kořen jazyka, neb za pískovcovým portálem komnaty, zakrytém těžkým vlněným závěsem, slyší milostný alt své manželky Gueinnerwy, ale nikdy se nedozví, zda hovoří s mužem či ženou.

Grafický tvar jména narůstá, avšak pisatel je evidentně víc a víc rozechvělý, neb vždy před zmizením v časovém malströmu se ocitne na ochozu a jako v transu pozvedá tesák a ryje další písmeno, aby měl jistotu, jakkoli pofiderní, že se nezbláznil, že se neztratil v bouři protínajících se magických vírů.

Ach, ochránkyně má, vyloupi mi z hlavy žárlivost jako kat ostře nabroušenou lžící vydlubuje oko odsouzenci, marně prosí Arthur Paní z Jezera o slitování. Ta zvolna vystupuje ze zelenavých hlubin nad sklovitou tišinu vod a zakrouží v lokti paží. Rozběhnou se kruhy hladinou, kruhy s temnými stíny v úžlabích a s pěnou na vrcholcích vln. Probuzený časový vír otevře mordu a letí od jezera ke hradišti, aby pohltil Arthura, a nedbaje jeho proklínání jím mrštil kamsi do času budoucího.

III.

Jsi stejný rapl jako Uther Pendragon, ucedil tenkrát Myrddin do soumraku dne svírajícího

v bezhlasé tišině bělostných návějí krajinu. Jen sníh občas zavrzal pod kopyty zvolna se sunoucích koní, jen občas zaševlel poprašek z větroví, když krahujci krouživě vzlétli pátrajíce po myších stezkách.

Uthera nezajímalo nic jiného než to, co má Igraine mezi stehny. Šílel po jejím klíně a bylo mu jedno, že se nachází právě uprostřed války s jejím manželem.

Mluvíš o mém otci, zavrčel Arthur, ale nebyla v tom žádná emoce.

Tebe nezajímá, co má Gueinnerwa mezi stehny, ale zda někdo nelíhá mezi nimi. Co tě tak může přesvědčit o její čistotě, když Boží soud ti byl málo?

Proč sakra musíme jet zrovna v tak hnusný zimě? nevrle ucedí Arthur.

Protože tě svrbí mezi ušima, místo... Protože dnes je přece Twelve Night, Dvanáctná noc, kdy Hekaté jede na měsíčním paprsku mrazivým vzduchem, aby odpověděla odvážným, kteří jí předloží své touhy na křížovatkách, vyštěkl Myrddin a vyrazil tryskem k črtající se linii lesa, kde čtyřcestí známé jako Spár strigy bylo označené hrubě tesaným granitovým sloupem, za kterým se cesta větvila do tří možností putování. Myrddin před sloupem rozdělal oheň a zahuhlal: Nebeský vozík už je nakloněn. Chvilí jen, a Matka Kostí ti nabídne medicínu.

Do Arthura, podupávajícího kolem plamenů, se nečekaně opřela rázová vlna. Zavrával, a když užřel, co přistálo na vrcholu granitového sloupu, skoro se mu žaludek podíval do úst. Přemohl se však, od pasu odvázal sáček a vsypal do plamenů drcené kořeny sporýše a květy lomikamene. Bytost na vrcholu se hadovitě kroutila a rozkošnický nasávala voňavý dým, zatímco král tiše šeptal své přání.

To, co chceš, ti může dát jen Morganin Le Fanu. Starý jezevec Myrddin ví, kde v Bretani ji hledat, zachroptěl mu v hlavě hlas přízraku.

IV.

Kopyta koní měkce dusaly vrstvou starého jehličí. Křik moře trhaného skalisky se propadl pod náhorní plošinu. Dnes večer vypukne Beltine, avšak král a druid bez zastavení projížděli osadami doprovázeni protáhlými obličejí dívek a paní, neboť potěšit cizince v tento den by bylo požehnáním pro dům. Za pozdního odpoledne konečně vjeli do údolí s hbitým potokem. Jak přijížděli blíž, král zvolna sinal. Na stromech a kamenech byly lebky. Tuří, kančí, jelení, s vyceněnými zažloutlými zuby. V očnicích dávných koní povlávaly chrpy, z ozubených čelistí ryb vykvétaly kopretiny, a lehký vítr otáčel lidskými lebkami na kůlech.

Morganin Le Fanu vládne játrům a ledví. Vládne krvi vřící vášněmi i krvi stydnoucí v žilách začal Myrddin, ale nedořekl, neboť veřeje stavení se rozletěly dokořán a v nich stanula žena. Nahá žena. Arthur polkl. Její pokožka byla mléčně se vzdouvající oblost a prohlubně, ale zavadil mu zvláštní stín, který klouzavě přešel uvnitř šera stavení. Žena máchlá rukou po délce těla a náhle byla zahalena zelenou řízou. Zahlaholila: Myrddin! Hm, tebe vidím raději než kohokoli jiného, avšak tvé oči říkají, že ses rozhodl nevyhovět mé nabídce.

Toto je Arthur, ten, který je na cestě, změnil tok hovoru druid.

Jak tě znám, vedeš ho za mnou proto, že chce užít, co jinak zůstává skryto, ušklíbla se nevesele, a Arthur zas zahlédl nejasný stín. Zároveň si uvědomil, že jej ani tak nevidí jako spíše cítí.

Přesně, má drahá Morganin. Máš pravdu jako vždy. Udělej mu masku. Udělej mu tu nejlepší, neboť se mu zachtělo běhat v čase jak veverce v kole.

Morganin se zasmála hlubokým kontraaltem. *Ví, co za ni musí zaplatit?*

Ne. Určitě bych to řekl špatně a nevýstižně, což se tobě nestane.

Výjimečně mluvíš pravdu. Nebudeme tě tady, Myrddine, a zářivě se při těch slovech na Arthura usmála, my dva potřebovat. Jdi si poslechnout zpěv kamenů.

Druid pobídl koně, propletl se mezi kůly s lebkami a zmizel v lese.

Král se vztyčil v třmenech, neboť za zády ženy opět zahlédl kroužit přítmím uvnitř stavení roztřepaný stín, který se začínal smršťovat a temnět. Vědma kývla prstem, takže slezl z koně, odvedl jej pod přístřešek, odstrojil, a vstoupil za ní do chládku kamenné chýše. Obcházela ho s ukazovákem na nose a spodním rtem zkousnutým mezi zuby.

Masku pro cestu časem, králi, mohu stvořit jedině tehdy, když budu znát každé hnutí tvé mysli, každý záchvív duše. Budu tě zkoušet, jako si válečník zkouší meč. Začneme hned TĚŽ!

Sotva to vyřkla, plameny v ohništi klesly. V příšeří rudě, žlutě, modře zářily jen uhle dřeva a tvář mu přejela ženská dlaň. Arthur měl nemálo zkušeností v takovémto zkoušení, avšak pevně zaklíněn v jejím těle slyšel poprvé v životě v sobě slasti drnčet a zvonit cosi neznámé a pranic mu nepřišlo divné, že ta, která mu sténá do uší a povzbuzuje ho slovy rozkoše se proměňuje od dívky po zralou ženu. Byl přesvědčen, že dává se pramínky a proudy svého těla dostává na oplátku všechny dávné sny. Pak, to už byla noc, ho ovanul chlad a kolem se mihl onen stín, takže raději zavřel oči. Náhle se jeho tváře dotkl dráp. Stáhl mu víčko a on vykřikl děsem. Dráp patřil k ruce stářím svaštělé, k lebce potažené kůží kolem které švihaly proudy zcuchaných vlasů. Jen zářící oči patřily Morganin Le Fanu. Nadechl se k výkřiku, avšak na ústa mu dopadla suchá dlaň a do uší syčela slova.

Dívej se! Dívej! Chceš snad zhubit krásu a radost? Chceš tady zanechat kosti? Do očí se mi dívej, vykřikla a ohniště se probudilo plivající hučící plameny. Co nahmatáváš koncem svého těla, to je důležité. Ne slupka, kterou tě šálí zrak.

To nejde! Nemůžu se dívat, zakvílel Arthur.

Proč? Řekni proč!

Já... já uviděl smolný stín, a ten mne... ten jsem nechtěl vidět.

Morganin Le Fanu se zarazila a dosedla mu plnou vahou do slabin. *Ty... ty si troufáš tvrdit, že jsi uviděl stín?*

Ano. Všiml jsem si ho hned, jak jsme přijeli.

Čím jsi ho uviděl?

Čím asi, čím? Přece... ne, vlastně ano, očima ne. Jen jsem ho cítil. A zrovna tak vnitřním smyslem Arthur vycítil, že Morganin Le Fanu se začíná měnit. Očima ještě uhýbal od tváře propadlé do lebky, od kostlivé dlaně, když mu na hrud' dopadla těžká hebká prsa a uzřel ženu zrovna takovou jaká byla, když se zjevila poprvé. Radostně pohnul bedry a zas byl s ní, s jejím vlahým teplem. Ráno pak nevěděl, co byla skutečnost a co sen, zato tušil, že zeptat se by znamenalo urážku.

Čekali s Myrddinem pod sluncem měděně pálicím ze zenitu, když kolem lebek prošla Morganin Le Fanu v dlaních masku. Kožešiny, dřevo, kost, vše pospojované řemínky. Napráhla ji a pravila: *Až přijde ta chvíle, vyhlédne Arthur očními důlky jelena a dýchat bude jeho nozdrami.*

Dala 's mu mocného průvodce, váhavě pronesl Myrddin.

Jistě, protože zahlédl můj stín času, opáčila.

Druid si Arthura dlouho prohlížel. Aha. *Už chápu, proč se Jezerní paní stala jako kmotrou.*

Ať tě tví lidé pověsí a Esus dechem vysuší na kost! zatrpkle zašeptala vědma. Přivést sem chráněnce mého nepřítele znamená potíže pro nás pro všechny. A ty, obrátila se na Arthura,

masku nasad' jedině až ti srdce bude pumpovat vztek do očí a do uší, až se ti hlava bude zoufalstvím nadouvat. Jen nezapomeň, že 's zaplatil krví, potom a tělesnou šťávou, že 's poskytl rozkoš, kterou milované osobě nedovoliš rozdávat. Láska je lískový oříšek. Když příliš přitlačíš ze sladkého jádra zbude jen olejnatá drť. Zeptej se Myrdina, ten by o tom mohl vyprávět. Pak se Morganin Le Fanu otočila, a jak se včera zjevila zrovna tak nečekaně zmizela ve stavení.

V.

Jen co vkročil na půdu Albionu vtiskl si Arthur netrpělivě masku na obličej, a podoben ohaří vydal se na pouť časem za Gueinnerwou. Však brzy mu do chřipí vnikl pach tlejícího nadšení a běhy unavilo hořké poznání, že minulost, přítomnost a budoucnost splývají, že vidí kde co, jen sebe a svůj osud ne.

Sníh střídalo srpnové parno, pak vír barevných listů, do lijáků vůně žatého ovsa a král putoval dny, měsíce a roky života s Gueinnerwou. Nikdy ji však nepřistihl v nepřístojné chvílce, ať rajtoval na rázové vlně času, jak chtěl. Nakonec poklekl na ochozu u vchodu do komnaty královny, a pevnou rukou vyryl do kamene hlásku A. Byl na sebe sakra pyšný, že dokázal ustavit pevný bod v čase a prostoru. Iničiála a později další mu řeknou, zda tu už byl nebo teprve bude.

A pak se to stalo. Možná Paní z jezera probudilo drsné skřípání ostří tesáku v opuce, možná cos jiného: tuto informaci nebylo možné dohledat. Jisté je, že se cítila uražena a dotčena, že pomoc vyhledal u její soupeřky Morganin. Tehdy poprvé vztáhla paži nad vody jezera a probudila magický vír, který Arthura roztočil jako káču a mrštil jím do časoprostoru. Dlouhých dvacet let pak král nekontrolovatelně surfoval Camelotem a bylo mu dopřáno vládnout nepřetržitě tu pět let, tu dva dny. Jediné, co v nechtěném drkotání vlastním životem měl jisté byl vždy okamžik před časovým skokem, kdy se náhle ocitl na ochozu. Tehdy pozvedal tesák a ryje do kamene další písmeno svého jména měl v uších milostný hlas Gueinnerwy a v ústech hořkost.

Jednoho dne zapadla poslední hlásky jména do neurovaného řádku a král, obzíraje nápis ARTHUR, přemíral v hlavě uplynulé roky. Stálo to za to? Snad ano, i když... v ten okamžik si uvědomil, že neslyší hlas své rusovlásky, že tentokrát nepřichází brnění, které by ho vrhlo do mastné temnoty časových kotrmelců.

Napřímil se.

Vydechl.

Venkovní schodiště rezonovalo přibližujícím se chvatným dupotem. Arthur vystoupil z ochozu na podestu a rytíř Kay mu v ústrety napřáhl levici, v níž třímal spletenou houžev, volání zemské hotovosti do války.

Můj králi, sípal. Mordred proti tobě zdvihl válečné prapory a v čele vojů nesou na žerdích dračí monstrece, co z tlam chrlí plameny a žlutý dým.

Arthur pohlédl přes cimbuří k horám, kde skryty modravým oparem ležely magické vody. *Ach Jezerní paní, ochránkyně má, má nedůtklivá stará panno,* běželo mu hlavou. *To se ti opravdu podařilo. Nebo, zarazil se, se to tentokrát povedlo mně?*

Bílé dámy a Kapradinové nevěsty počaly tančit kol kamenů, pramenů a jezírek ve Skryjích.

Na Křivoklátě zbrojnoši otevřeli sál s kulatým stolem a panoši vyvěsili standarty.

Na Seebergu zažehlo právě vycházející slunce jezerní hladinu.